

Gairm

nach maireann, maighistir-sgoile á Dun-éideann còmhla ruinn. B'esan am fear de'n Chomunn againn a bha anabarrach fiosrach mu chuspair an dealain-uisge.

Ràinig sinn Lunnainn, ach chan fhaca sinn aon chuid Mgr. Attlee no a chomhairle-rannsachaidh. Choinnich iad mus d'ràinig sinn is dh'aontaich iad nach robh coire sam bith r'a chur as ar leth a thaobh na litreach. Mar sin, thill sinn dhachaidh. Nan robh cionta air a dhearbhadh oirnn, gheibheamaid aon chuid càin glé throm no greis ann an Tùr Lunnainn!

Ach, co dhiùbh no co dheth, dhiùlt a' Phàrlamaid cead uisgeachan Afraig a thoirt seachad aig an ám ud. B'ann an déidh sin a chuireadh air chois Bòrd Tuathach an Dealain-Uisge—an seòrsa nì a bha sinne ann an Comunn Aiteachaidh na Gàidhealtachd ag iarraidh o chionn mhòran bhliadhnachan. Tha fhios aig an t-saoghal air an fheum agus air an adhartas a rinn am Bòrd sin anns an ùine ghoirid bho stéidhicheadh e. Tha a thaing sin aig Eideard MacColla nach maireann, a' cheud àrd-cheann a bha air a' Bhòrd, agus aig Mgr. Tomás MacIain, a tha 'na Cheann-suidhe air a' Bhòrd.

* * * * *

Cheana tha cumhachd an dealain, agus na goireasan a tha an cois sin, air a chur an tairgse àireamh mhór àitean, chan ann a mhàin air tìr-mór ach anns na h-Eileanan. Tha an lampa-ola air dol far an deachaidh an crùisgean, agus tha solus soilleir tioram neo-dhraghail an dealain anns na ceudan de thighean far nach robh guth air o chionn dheich bliadhna.

Far an deach an crùisgean, an dubhairt mi? Chan eadh idir. Is ann a tha luach air a' chrùisgean an diugh, mar nì annasach a ghleidhear gu cùramach mar chuimhneachan air na làithean a dh'aom. Ach eil fhios a bheil neach sam bith a' crochadh lampa-ola air a' bhalla a chur dreach air an fhàrdaich is a ghleidheadh cuimhne air na seann làithean!

Chan e a mhàin gun toir oibrichean Ghlinn Afraig, mar na h-oibrichean-dealain eile, cumhachd is solus do mhór-roinn de'n dùthaich mu thuath, ach tàirngnidh iad luchd-turuais a dh'amharc air an obair a rinneadh leis na mìltean dhaoine a shaothraich gun lasachadh a chur nan uisgeachan fo smachd. Chan eil ach cóig bliadhna bho thòisicheadh air oibrichean Ghlinn Afraig. Nach iad a chaidh ris! Chan aithne dhòmhsa Cuideachd no Comhairle no Comunn sam bith a rinn a leithid de dh'obair ann an ùine cho goirid is a rinn Bòrd Tuathach an Dealain-Uisge. Guma fada a leanas iad a' cur cabhaig ris a' ghnòthach a dh'earbadh riutha.

* * * * *

Tha feum air cabhaig! Cluinnidh tu cuid ag ràdh nach robh muinntir na Gàidhealtachd riamh cho math air an dòigh is a tha iad an dràsda. Ma's ann mar sin a tha, is neònach leamsa gu bheil a' mhuinntir òg fhathast a' sìor thogail orra air falbh; sgìrean a' dol fàs; sgoilean 'gan dùnadh. Nach eil muinntir Shòaidh a' cur mu dheighinn an t-eilean aca fhàgail agus a dhol a dh'fhuireach am Muile. Cò aige a tha fios cia meud àit is eilean air an deanar cleas Hirt is Shòaidh!